

Prosil bych o nějakou milost

Násilné trestné činy nejsou výsadou moderní doby, stejně jako pohnutky, které k nim jejich pachatele vedou. Jedno má však většina z nich společné – soucit vrahů jen se sebou samými a svým osudem, nikoliv s oběťmi. Ukazuje to názorně i případ několika násobné vraždy v Kamenném Přívoze, k níž došlo v květnu 1941.

Karel Miloslav Smolík (1900–1984) se narodil v Petroupimi na Benešovsku, v části zvané Petroupec, kde měl po otci i domovské právo. Vyučil se hodinářem, chvíli pracoval na Moravě a od roku 1918 zkoušel štěstí v Praze, kde si otevřel obchod. V roce 1926 se přestěhoval do Jílového a oženil se s o pět let mladší Janou Vodňanskou. Postupně se jim narodily tři děti: dcera Hana, která zemřela ještě v roce 1927, syn Karel a nakonec dcera Jiřina. Ve 30. letech 20. století si Smolíkovi postavili dům v Kamenném Přívoze, odkud Karel Smolík dojížděl vlakem do svého hodinářského a zlatnického obchodu v Praze, v ulici Pod Nuselskými schody (tehdy ve Fričově ulici). Jeho profese nebyla bez rizika – zboží totiž také vykupoval nebo bral tzv. do komise a vzhledem k sortimentu se stávalo, že mu bylo nabízeno zboží pocházející z trestné činnosti. V červnu 1939 byl kvůli tomu Smolík v rámci vyšetřování série bytových krádeží spáchaných Jaroslavem Bláhou vzat dokonce do vazby. Zloděj pracoval podle osvědčeného modelu: vešel se do domácnosti v převleku za řemeslníka pod záminkou

Karel Miloslav Smolík (1900–1984)
na fotografii ze 40. let 20. století

Foto Národní archiv

kontroly nějakého zařízení, využil nepozornosti majitele bytu a odcizil volně ležící peníze a cennosti. Ty se pak snažil prodat. Karel Smolík byl na základě žádosti svého právního zástupce, manželky Jany i mladšího bratra Václava propuštěn po několika měsících na kauci a vyšetřován na svobodě. Soud jej nakonec v plném rozsahu zprostil obžaloby. Václav Smolík k tomu poznamenal, že jeho bratr Karel „jest moc veliký dobrák, až hloupě každému důvěřivý, a proto se dostal v tato místa“. Zdůraznil také, že bratrův život od malička provázelo neštěstí: po krušném dětství přišel v mládí o levou nohu, jeho nejstarší dcera zemřela v dětském věku. V té době by ho však jistě nenapadlo, že osud jeho slova krutě stvrdí.

Událost z léta 1939, pro rodinu i živnost velmi náročná, totiž nebyla ničím v porovnání s tragédií, která

Fotografie z pohřbu Jany a Karla Smolíkových v květnu 1941

Foto z pohřbu archiv Antonína Kubička

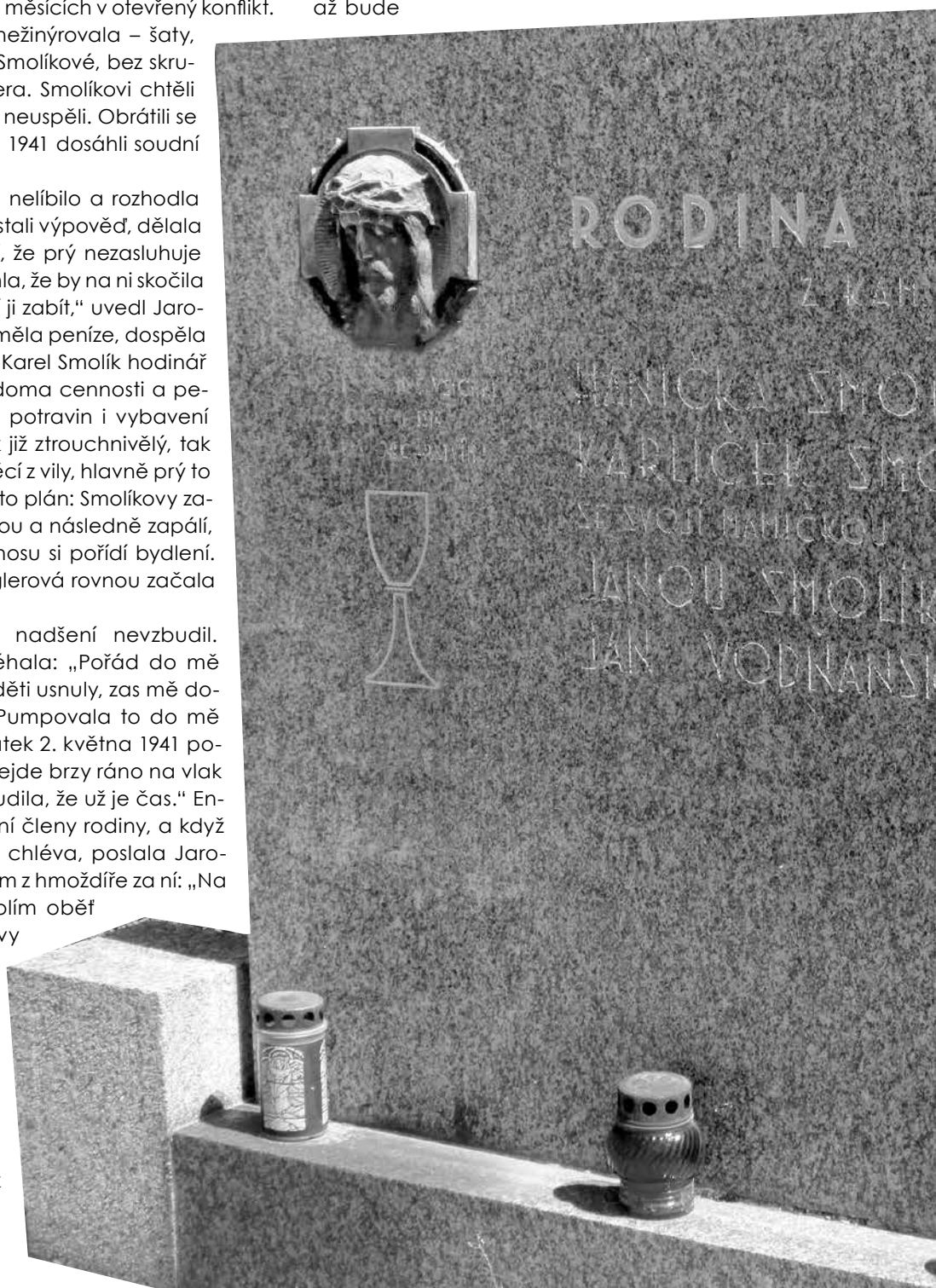
Smolíkovy postihla o necelé dva roky později. K domu, kde v Kamenném Přívoze žili, patřilo i malé hospodářství, o které se starala paní Smolíková, když její manžel denně dojížděl do obchodu v Praze. Na podzim 1940 se seznámila s jistým Vojtěchem Jarolímem (nar. 1906 v Orlové-Lazech), kterého obec najala na vykopání vodovodní přípojky v jejich zahradě. Jarolím měl spíše jednoduchou povahu a pracoval většinou jako pomocný dělník nebo nádeník. Nevědělo se, že pro svou impulzivnost má na kontě různé incidenty: po hádce se sedlákem, u něž předtím pracoval, zmrzačil jeho krávu. Smolíkovy se s ním dohodli na bezplatném bydlení výměnou za obstarání běžných prací kolem domu a zahrady. Jarolímovi se to hodilo: zrovna jej totiž i s rodinou vyhodila jejich dosavadní bytná v Kamenném Přívoze paní Dubská.

Do přístavku u domu Smolíkových se Jarolím nastěhoval se svou o něco starší družkou Marií Englerovou (nar. 1898 v Smederově u Blovic). Englerovi, jak se jim přezdívalo kvůli ženině naprosté dominanci a panovačnosti, se seznámili na taneční zábavě v Praze někdy kolem roku 1929 a měli spolu dvě děti přibližně ve věku dětí Smolíkových. Zatímco Jarolím přes den pracoval v nedalekém lomu, Englerová vypomáhala v domácnosti nových zaměstnavatelů. I zde se však brzy začala projevovat její konfliktní a nesnášenlivá povaha, kvůli které často měnila pracovní místa i adresy. „Všude jsem měl kříž kvůli ní. S každým se hádala,“ uvedl Jarolím. Drobné rozmíšky a krádeže u Smolíkových přerostly po několika měsících v otevřený konflikt. Englerová se totiž nijak nežínýrovala – šaty, které se „ztratily“ Jiřince Smolíkové, bez skrupulí nosila její vlastní dcera. Smolíkovci chtěli řešit situaci dohodou, ale neuspěli. Obrátili se proto na soud a v dubnu 1941 dosáhli soudní výpovědi z bytu.

To se Englerové pranic nelíbilo a rozhodla se pomstít. „Když jsme dostali výpověď, dělala divy. Pořád říkala o paní, že prý nezasluhuje, než ji odpravit. Kdyby mohla, že by na ni skočila sama. Že by bylo nejlepší ji zabít,“ uvedl Jarolím. Na vlastní bydlení neměla peníze, dospěla však k názoru, že když je Karel Smolík hodinář a zlatník, bude mít jistě doma cennosti a peníze, kromě toho zásoby potravin i vybavení bytu a šatstvo: „Nábytek již ztrouchnivělý, tak by se jim hodilo mnoho věcí z vily, hlavně prý to kanape...“ Vymyslela proto plán: Smolíkovy zavraždí, jejich dům vykradou a následně zapálí, aby zakryli stopy, a z výnosu si pořídí bydlení. Po chatě ke koupi se Englerová rovnou začala v okolí i poptávat.

Její plán u Jarolíma nadšení nevzbudil. Družka na něj však naléhala: „Pořád do mě hučela. [...] Večer, když děti usnuly, zas mě domlouvala a štvála. [...] Pumpovala to do mě horké, tak jsem šel.“ V pátek 2. května 1941 počkala, až Karel Smolík odejde brzy ráno na vlak do Prahy: „Ráno mě vzbudila, že už je čas.“ Englerová špehovala ostatní členy rodiny, a když zašla paní Smolíková do chléva, poslala Jarolíma vyzbrojeného tloučkem z hmoždíře za ní: „Na paličku přišla ona.“ Jarolím obě několikrát uhodil do hlavy a vrátil se domů. Umyl si ruce a zapálil cigaretu. Englerová šla mezitím zkontrolovat situaci. Když zjistila, že paní Smolíková přes těžká zranění stále dýchá, vyštvala Jarolíma, aby čin dokončil: „Paní tam ještě nějak

chraptí. Jdi tam za ní a doraz ji.“ Ten si smrt pojistil: „Dal jsem jí proto do úst šátek – no, a to byl jako celý ten proces...“ Následně v domě napadl obě děti Smolíkových – v koupelně staršího Karla a v ložnici dcerku spící v postýlce: „Jiřince jsem dal první ránu a ona si tak nějak otřela rukou ještě pusinku...“ Pak se zase vrátil domů a vražednou zbraň předal družce: „Utřela paličku. Pak jsme pili kafe,“ popsal soudu. Englerovi následně z domu Smolíkových odnesli vybrané věci a ukryli je u sebe v přístavku pod podlahou. Předpokládali, že tam se oheň nedostane. Přes den se věnovali běžné práci, děti byly ve škole. Navečer s nimi Englerová odešla do lesa. Chtěla se vrátit, až bude

po všem. Jarolím čekal v domě. Když se chvíli před osmou vrátil domů pan Smolík, napadl vrah i jeho. Smolík se bránil, zároveň volal o pomoc. Naštěstí jej uslyšel soused Václav Lacina a do domu vtrhl. V té chvíli se dal Jarolím na útěk. Křik zburcoval další sousedy, kteří pachatele pronásledovali až do lesa. Jarolím se snažil zachránit skokem do strže, kterou protékal potok, a při tom se zranil. Nakonec byl ale zadržen, stejně jako později Englerová. Na místo přijeli četníci z Kamenného Přívozu a okolí – Jílového, Krhanic, Kamenice a Hradištka. Další posily dorazily z Prahy a začaly s ohledáváním místa činu.

Při prohledávání domu našli těla obětí. Syn Karel zemřel patrně ihned po útoku. Dceru Jiřinu převezli s těžkým poraněním na hlavě do nemocnice do Prahy, kde strávila několik dní v bezvědomí. Tělo paní Smolíkové objevili až nad ránem v chlévě. Současně probíhaly první výsledky. Jarolím zprvu zapíral, ale ještě v noci se k činu přiznal. Doznal i loupežný motiv. Veškerou vinu však svaloval na Englerovou jako hlavní strůjce celého plánu a tvrdil, že jej natolik ovládala, že se z toho dal na pití, a dokonce se pokusil o sebevraždu. Englerová se zase snažila vyvinut tvrzením, že se těžkopádného Jarolíma a jeho násilnické povahy bála, a proto mu nebránila. Její chování a výroky však vyšetřovatele a později i soudce přesvědčily o tom, že se plán zrodil v její hlavě.

V noci z pátku na sobotu 3. května 1941 přijela do Kamenného Přívozu německá kriminální policie a případ oficiálně převzala. Další stopy zajišťovali na místě během následujících dní četníci. Okolnosti i průběh činu však byly zřejmé a pachatele se přiznali. Případ se proto dostal k soudu již o několik dní později, ve středu 7. května 1941. I když šlo o občany protektorátu, vynesl nad nimi rozsudek německý Zvláštní soud (Sondergericht) v Praze, a to na základě nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě o násilných trestných činech z prosince 1939. Při hlavním přelíčení byli soudci i novináři sledující proces zaskočeni cynismem, bezcitností a hostejností obou pachatelů, kteří sami byli rodiči dětí stejně starých, jako byly oběti. „Pan Smolík zůstal živ? Tak vida, ten z toho vyšel dobře,“ komentovala vraždy Englerová. Nad činem neprojevili žádnou lítost, naopak očekávali, že soud bude mít soucit s nimi. „Prosil bych o nějakou milost,“ požádal nakonec Jarolím. Na otázku soudce, zda měl on slitování s bezbrannými spícími dětmi, však nebyl schopen odpovědět. Uvedl jen, že oběť je škoda. Soud vynesl nad oběma pachateli čtyřnásobný trest smrti, který byl vykonán v srpnu 1941 v Drážďanech.

O děti Englerových se postarali příbuzní Vojtěcha Jarolíma. Jejich další osud není znám. Karel Smolík se krátce po tragédii pokusil začít znovu, ale manželství s Věrou Borovičkovou bylo po dvou letech rozvedeno. Přestěhoval se znovu do Prahy, kde měl i nadále obchod, i když dům v Kamenném Přívoze si ponechal. Novou rodinu založil koncem 40. let 20. století s manželkou Annou. Jeho dcera Jiřina si z události odnesla trauma, které ji poznamenalo na celý život. Nikdy se nevdala, nedůvěřovala lidem, a pamětníci uvádějí, že až do konce svého života žila v ústraní. Památku obětí dnes připomíná rodinný hrob v Kamenném Přívoze.

Za pomoc při přípravě článku děkuji paní Boženě Splavcové, kronikářce Kamenného Přívozu.

Rodinný hrob na hřbitově v Kamenném Přívoze, kam byly uloženy ostatky Jany Smolíkové, jejích dětí Hany a Karla a jejího bratra Jana Vodňanského

Foto autorka

Magda Veselská

Ústav pro studium totalitních režimů